

همبستگی تفکر انتقادی با ویژگی های شخصیتی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

فاطمه قانلی حیدری^۱، نرگس طوقیان چهارسوقی^۲

^۱ کارشناس ارشد، پرستاری، بیمارستان گلپایگانی قم، قم، ^۲ کارشناس ارشد، پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی سال اول شماره اول بهار و تابستان ۹۳ صفحات ۱۷-۱۱.

چکیده

مقدمه و هدف: تفکر انتقادی ترکیبی از توانایی های شناختی و حالات شخصیتی می باشد. بنابراین با توجه به اهمیت شخصیت در تفکر انتقادی، این مطالعه با هدف تعیین همبستگی ویژگی های شخصیتی با مهارت های تفکر انتقادی در دانشجویان کارشناسی پیوسته پرستاری انجام شد.

روش ها: این مطالعه همبستگی با تعداد ۱۶۵ نفر از دانشجویان کارشناسی پیوسته پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بر اساس نمونه گیری خوشه ای انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر سه بخش مشخصات دموگرافیک، آزمون مهارت های تفکر انتقادی فرم ب و پرسشنامه ای مقیاس شخصیتی آیزنک (EPQ_R) بود. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و در سطح آمار توصیفی از توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از آزمون همبستگی پیرسون استفاده گردید.

یافته ها: همبستگی معنی داری بین میانگین نمره تفکر انتقادی و نمره برون گرایی - درون گرایی وجود ندارد و بین میانگین کلی امتیازات تفکر انتقادی با میانگین کل نمره ی شخصیت همبستگی معنی داری وجود ندارد.

نتیجه گیری: تفکر انتقادی دانشجویان در حد رضایت بخشی نبود. همچنین بین ویژگی شخصیتی با تفکر انتقادی همبستگی وجود نداشت. بنابراین با توجه به یافته ها، آموزش تفکر انتقادی بایستی بدون در نظر گرفتن ویژگی های شخصیتی دانشجویان، برای همه آنها انجام پذیرد.

کلیدواژه ها: مهارت های تفکر انتقادی، ویژگی های شخصیتی، دانشجویان پرستاری.

نویسنده مسئول:
نرگس طوقیان چهارسوقی
کارشناس ارشد پرستاری،
گروه پرستاری، دانشکده
پرستاری و مامایی، دانشگاه
علوم پزشکی اصفهان،
اصفهان، ایران
تماس: ۰۹۱۳۳۲۷۵۸۵۱
پست الکترونیکی:
toghian@gmail.com

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۹۳/۱/۳۰ اصلاح نهایی: ۹۳/۴/۸ پذیرش مقاله: ۹۳/۴/۲۵

ارجاع: قانلی حیدری فاطمه، طوقیان چهارسوقی نرگس. همبستگی تفکر انتقادی با ویژگی های شخصیتی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی ۱۳۹۳، ۱(۱): ۱۱-۱۷.

مقدمه:

و استنباط شکل می گیرد (۳) و سبب حل مشکلات و تصمیم گیری مناسب در فرد می شود و فرد با توجه به آن در نهایت به باور و عملکرد خاص خودش می رسد (۲): به عبارتی، یک فرآیند تجزیه و تحلیل می باشد که به فرد کمک می کند رفتاری سازماندهی شده و مناسب را برای حل مشکل بدست آورد (۴).

مهارت های تفکر انتقادی به عنوان نقطه عطفی در آموزش پرستاری در حال شکل گیری است و حرفه پرستاری این هدف آموزش عالی را در برنامه های خود مد نظر قرار داده است.

رشد و پرورش مهارت های فکری دانشجویان همیشه مسئله ای پیچیده در آموزش بوده، اما امروزه حالت بحرانی به خود گرفته است؛ چرا که در سال های اخیر متخصصان امور تربیتی به شدت از ناتوانی دانشجویان در امر تفکر انتقادی ابراز نگرانی کرده اند (۱،۲).

تفکر انتقادی به عنوان مهارت اندیشیدن، قضاوت هدفمند و خود تنظیم است که در نتیجه ی تفسیر، تجزیه و تحلیل، ارزشیابی

بنابراین بر آن شدیم تا مطالعه‌ای با هدف بررسی همبستگی تفکر انتقادی با ویژگی‌های شخصیتی انجام دهیم.

روش‌ها

پژوهش حاضر، یک مطالعه‌ی توصیفی-همبستگی می‌باشد. جمعیت مورد مطالعه شامل کلیه دانشجویان مقاطع مختلف کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شاغل به تحصیل در دوره‌های روزانه یا شبانه در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بودند.

برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده گردید که بر اساس جدول مورگان ۱۵۲ نفر در نظر گرفته شد که با توجه به ریزش نمونه‌ها، ۱۰٪ بیش‌تر یعنی ۱۶۷ نفر وارد مطالعه شدند که ۲ نفر پرسشنامه‌های خود را تحویل ندادند و بدین ترتیب ۱۶۵ نفر باقی ماندند.

معیارهای ورود به پژوهش شامل تمایل به شرکت در مطالعه، توانایی پاسخ‌گویی به سوالات از نظر جسمی و روانی و معیارهای خروج از مطالعه شامل دانشجویان انتقالی یا مهمان بودن و مشروط شدن در ترم گذشته بود. نمونه‌گیری به صورت تصادفی و خوشه‌ای انجام شد، به این صورت که از بین دانشجویان واجد شرایط با توجه به جنسیت نمونه‌گیری انجام گردید.

اطلاعات از طریق پرسشنامه‌ای که از سه قسمت تشکیل شده بود، گردآوری گردید. قسمت اول مربوط به مشخصات دموگرافیک، قسمت دوم پرسشنامه، آزمون مهارت‌های تفکر انتقادی کالیفرنیا فرم ب، که شامل ۳۴ سوال دره بعد مهارت‌های شناختی تفکر انتقادی شامل تحلیل، ارزشیابی، استنباط، استدلال استقرایی و استدلال قیاسی می‌باشد. این آزمون، هم مهارت‌ها و هم مواضع مهم تفکر انتقادی را در بر می‌گیرد و هریک از آیت‌های آن در یکی از دسته‌های تجزیه و تحلیل، ارزشیابی و استنباط قرار می‌گیرد (۹). ۶ آیت مربوط به دسته تجزیه و تحلیل، ۱۴ آیت مربوط به دسته ارزشیابی و ۱۱ آیت مربوط به دسته استنباط می‌باشد. هر آیت دارای چهار یا پنج گزینه می‌باشد که یکی از گزینه‌ها پاسخ صحیح است. به ازای یک گزینه صحیح، نمره یک به آزمودنی تعلق می‌گیرد بنابراین حداقل نمره این آزمون صفر و حداکثر ۴۵ می‌باشد (۱۴).

اتحادیه ملی پرستاری آمریکا، دانشکده‌ها و مدارس پرستاری غربی دستور و کاربرد توانایی تفکر انتقادی را به منظور آموزش و تربیت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان پرستاری جدید و پیشرفت عملکرد پرستاری اجباری کرده‌اند (۵). این نوع تفکر، قدرت تصمیم‌گیری بالینی پرستار را در امر کمک به تشخیص نیازهای بیمار و انتخاب بهترین اعمال و روش‌های پرستاری افزایش می‌دهد (۶، ۵).

از طرفی مراقبت پرستاری، بویژه در مورد بیمارانی که شرایط آنها قابل پیش‌بینی نیست، راه‌حل‌های منحصر بفرد و خلاقانه را می‌طلبد (۷)، چرا که برای بکار بردن مهارت تفکر انتقادی مانند هر مهارت دیگری، شخص باید هم مهارت و هم گرایش و تمایل به استفاده از آن را داشته باشد (۸، ۶). یک متفکر انتقادی دارای ویژگی‌های اعتماد به نفس، شهود زمینه‌ای، خلاقیت، انعطاف‌پذیری، جستجوگری، یکپارچگی ذهنی، بینش، انتقادپذیری و بازاندیشی است (۵).

به عبارتی، ویژگی‌های فردی دانشجویان از عوامل تاثیرگذار اصلی و مهم در رشد و توسعه تفکر انتقادی آنان در آموزش پرستاری است (۹). ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند به صورت یک زنجیره متصل در نظر گرفته شود که دامنه آن می‌تواند از ویژگی‌های مطلوب تا ویژگی‌های نامطلوب متغیر باشند (۱۰). تئوری دو عاملی، مهارت تفکر انتقادی را به عنوان ترکیبی از توانایی‌های شناختی و حالات شخصیتی در نظر گرفته است. حسن پور و همکاران (۱۱) بیان کردند که تئوری جانگ ذکر می‌کند نوع شخصیت افراد یک ویژگی ذاتی است و هر فردی یک برتری تغییرناپذیر حقیقی دارد.

حسن پور و همکاران بیان کردند که نوع شخصیت دانشجویان تأثیر مستقیم بر عملکرد تحصیلی و مراقبت آنان از بیمار دارد (۱۲) و حتی در گستره موفقیت آموزشی، نقش صفات شخصیت فراتر از هوش است (۱۳).

با توجه به اهمیت استفاده از تفکر انتقادی در امر آموزش پرستاری و همچنین کاربرد تفکر انتقادی در تصمیم‌گیری‌های بالینی بخصوص هنگام روبرو شدن با شرایط استرس‌آور این پرسش مطرح می‌شود که آیا بین مهارت استفاده از تفکر انتقادی با ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان پرستاری همبستگی وجود دارد؟

مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مراجعه نمود و لیستی از تعداد و جنسیت دانشجویان پرستاری مقطع کارشناسی تهیه کرد و سپس به صورت تصادفی با استفاده از نمونه‌گیری طبقه ای از بین دانشجویان واجد شرایط، نمونه‌ها انتخاب و با معرفی خود به بیان اهداف پژوهش پرداخته شد. پس از کسب موافقت واحدهای پژوهش، در زمان و مکان مناسب (در کلاس درس، کتابخانه و...) توضیحاتی در مورد بخش‌های مختلف پرسشنامه و روش پاسخگویی به سوالات ارائه شد و پس از آن پرسشنامه ها در اختیار واحدهای پژوهش قرار گرفت و با فراهم کردن فرصت کافی جهت تکمیل پرسشنامه‌ها، اطلاعات جمع‌آوری گردید. به منظور محرمانه ماندن و تقویت حضور دانشجویان در طرح، دانشجویان شماره دانشجویی خود را در سربرگ هر دو پرسشنامه ثبت می‌کردند و جهت اعلام نتایج در مورد اعلانات دانشکده بر اساس شماره دانشجویان مراجعه می‌کردند. داده‌های این پژوهش در مجموع از نوع کمی (گسسته - پیوسته) و کیفی (اسمی - رتبه‌ای) هستند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم افزار SPSS نسخه ۱۶، در سطح آمار توصیفی، از توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی، از آزمون همبستگی پیرسون استفاده گردید.

یافته‌ها:

در پژوهش حاضر در مجموع ۱۶۵ دانشجوی پرستاری شرکت کردند که ۵۶/۴ درصد مونث و ۴۳/۶ مذکر با میانگین سنی ۲۲/۲۹ سال بودند. ۷۲/۱ درصد مجرد و میانگین کل معدل (۱/۰۸) ۱۶/۲۴ بود.

حیطه‌های شناختی تفکر انتقادی دانشجویان پرستاری مقطع کارشناسی پیوسته در جدول ۱ ارائه شده است و بیانگر آنست که دانشجویان پرستاری بیشترین توانایی را در استدلال استقرایی (۴/۱۶) و کمترین توانایی را در حیطه‌ی استنتاج (۲/۷) و تجزیه و تحلیل (۲/۷) دارند.

حیطه‌های شخصیتی دانشجویان پرستاری مقطع کارشناسی در جدول ۲ ارائه شده است. بین نمره‌ی برون‌گرایی با حیطه‌های تفکر انتقادی یعنی حیطه تحلیل، استنباط، استدلال قیاسی، استقرایی و ارزشیابی همبستگی معناداری وجود ندارد. همان طور که جدول ۳ نشان می‌دهد، با استفاده از آزمون

مدت اجرای این آزمون ۴۵ دقیقه می‌باشد، قسمت سوم پرسشنامه، پرسشنامه‌ی مقیاس شخصیتی آیزنک (EPQ_R) می‌باشد که دو بعد برون‌گرایی - درون‌گرایی و روان رنجور خوبی را بیش از سایر عوامل در توصیف شخصیت موثر دانسته و دارای چهار خرده مقیاس برون گرایی (E)، گرایش به روان رنجور خوبی (N)، گرایش به روان پریشی (P) و دروغ سنج (L) است (۱۵). این پرسشنامه دارای ۵۷ سوال می‌باشد و عوامل شخصیتی چهارگانه فوق (به جز دروغ سنج) را می‌سنجد. اگر افراد به سؤالات ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۱۰، ۱۷، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۴۱، ۴۴، ۴۶، ۴۹، ۵۱، ۵۳، ۵۶، جواب خیر داده باشند برون‌گرا هستند و اگر به سؤالات ۴، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۶، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۲، ۴۳، ۴۵، ۴۷، ۴۸، ۵۰، ۵۲، ۵۴، ۵۵، ۵۷ جواب بله داده باشند درون‌گرا هستند. کلید L میزان دروغ‌گویی آزمودنی را نسبت به سؤالات آزمون می‌سنجد. چنانچه آزمودنی در این مقیاس نمره بیش از ۱۲ کسب نماید، گرایش به دروغ‌گویی دارد. اگر آزمودنی دروغ‌گو به حساب آید باید در مورد صحت مقیاس‌های E, N, P, T, I, C, F, M, Q, R, S, L, H, A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, AA, AB, AC, AD, AE, AF, AG, AH, AI, AJ, AK, AL, AM, AN, AO, AP, AQ, AR, AS, AT, AU, AV, AW, AX, AY, AZ, BA, BB, BC, BD, BE, BF, BG, BH, BI, BJ, BK, BL, BM, BN, BO, BP, BQ, BR, BS, BT, BU, BV, BW, BX, BY, BZ, CA, CB, CC, CD, CE, CF, CG, CH, CI, CJ, CK, CL, CM, CN, CO, CP, CQ, CR, CS, CT, CU, CV, CW, CX, CY, CZ, DA, DB, DC, DD, DE, DF, DG, DH, DI, DJ, DK, DL, DM, DN, DO, DP, DQ, DR, DS, DT, DU, DV, DW, DX, DY, DZ, EA, EB, EC, ED, EE, EF, EG, EH, EI, EJ, EK, EL, EM, EN, EO, EP, EQ, ER, ES, ET, EU, EV, EW, EX, EY, EZ, FA, FB, FC, FD, FE, FF, FG, FH, FI, FJ, FK, FL, FM, FN, FO, FP, FQ, FR, FS, FT, FU, FV, FW, FX, FY, FZ, GA, GB, GC, GD, GE, GF, GG, GH, GI, GJ, GK, GL, GM, GN, GO, GP, GQ, GR, GS, GT, GU, GV, GW, GX, GY, GZ, HA, HB, HC, HD, HE, HF, HG, HH, HI, HJ, HK, HL, HM, HN, HO, HP, HQ, HR, HS, HT, HU, HV, HW, HX, HY, HZ, IA, IB, IC, ID, IE, IF, IG, IH, II, IJ, IK, IL, IM, IN, IO, IP, IQ, IR, IS, IT, IU, IV, IW, IX, IY, IZ, JA, JB, JC, JD, JE, JF, JG, JH, JI, JJ, JK, JL, JM, JN, JO, JP, JQ, JR, JS, JT, JU, JV, JW, JX, JY, JZ, KA, KB, KC, KD, KE, KF, KG, KH, KI, KJ, KK, KL, KM, KN, KO, KP, KQ, KR, KS, KT, KU, KV, KW, KX, KY, KZ, LA, LB, LC, LD, LE, LF, LG, LH, LI, LJ, LK, LL, LM, LN, LO, LP, LQ, LR, LS, LT, LU, LV, LW, LX, LY, LZ, MA, MB, MC, MD, ME, MF, MG, MH, MI, MJ, MK, ML, MM, MN, MO, MP, MQ, MR, MS, MT, MU, MV, MW, MX, MY, MZ, NA, NB, NC, ND, NE, NF, NG, NH, NI, NJ, NK, NL, NM, NO, NP, NQ, NR, NS, NT, NU, NV, NW, NX, NY, NZ, OA, OB, OC, OD, OE, OF, OG, OH, OI, OJ, OK, OL, OM, ON, OO, OP, OQ, OR, OS, OT, OU, OV, OW, OX, OY, OZ, PA, PB, PC, PD, PE, PF, PG, PH, PI, PJ, PK, PL, PM, PN, PO, PP, PQ, PR, PS, PT, PU, PV, PW, PX, PY, PZ, QA, QB, QC, QD, QE, QF, QG, QH, QI, QJ, QK, QL, QM, QN, QO, QP, QQ, QR, QS, QT, QU, QV, QW, QX, QY, QZ, RA, RB, RC, RD, RE, RF, RG, RH, RI, RJ, RK, RL, RM, RN, RO, RP, RQ, RR, RS, RT, RU, RV, RW, RX, RY, RZ, SA, SB, SC, SD, SE, SF, SG, SH, SI, SJ, SK, SL, SM, SN, SO, SP, SQ, SR, SS, ST, SU, SV, SW, SX, SY, SZ, TA, TB, TC, TD, TE, TF, TG, TH, TI, TJ, TK, TL, TM, TN, TO, TP, TQ, TR, TS, TT, TU, TV, TW, TX, TY, TZ, UA, UB, UC, UD, UE, UF, UG, UH, UI, UJ, UK, UL, UM, UN, UO, UP, UQ, UR, US, UT, UY, UZ, VA, VB, VC, VD, VE, VF, VG, VH, VI, VJ, VK, VL, VM, VN, VO, VP, VQ, VR, VS, VT, VU, VV, VW, VX, VY, VZ, WA, WB, WC, WD, WE, WF, WG, WH, WI, WJ, WK, WL, WM, WN, WO, WP, WQ, WR, WS, WT, WU, WV, WW, WX, WY, WZ, XA, XB, XC, XD, XE, XF, XG, XH, XI, XJ, XK, XL, XM, XN, XO, XP, XQ, XR, XS, XT, XU, XV, XW, XX, XY, XZ, YA, YB, YC, YD, YE, YF, YG, YH, YI, YJ, YK, YL, YM, YN, YO, YP, YQ, YR, YS, YT, YU, YV, YW, YX, YY, YZ, ZA, ZB, ZC, ZD, ZE, ZF, ZG, ZH, ZI, ZJ, ZK, ZL, ZM, ZN, ZO, ZP, ZQ, ZR, ZS, ZT, ZU, ZV, ZW, ZX, ZY, ZZ, AA, AB, AC, AD, AE, AF, AG, AH, AI, AJ, AK, AL, AM, AN, AO, AP, AQ, AR, AS, AT, AU, AV, AW, AX, AY, AZ, BA, BB, BC, BD, BE, BF, BG, BH, BI, BJ, BK, BL, BM, BN, BO, BP, BQ, BR, BS, BT, BU, BV, BW, BX, BY, BZ, CA, CB, CC, CD, CE, CF, CG, CH, CI, CJ, CK, CL, CM, CN, CO, CP, CQ, CR, CS, CT, CU, CV, CW, CX, CY, CZ, DA, DB, DC, DD, DE, DF, DG, DH, DI, DJ, DK, DL, DM, DN, DO, DP, DQ, DR, DS, DT, DU, DV, DW, DX, DY, DZ, EA, EB, EC, ED, EE, EF, EG, EH, EI, EJ, EK, EL, EM, EN, EO, EP, EQ, ER, ES, ET, EU, EV, EW, EX, EY, EZ, FA, FB, FC, FD, FE, FF, FG, FH, FI, FJ, FK, FL, FM, FN, FO, FP, FQ, FR, FS, FT, FU, FV, FW, FX, FY, FZ, GA, GB, GC, GD, GE, GF, GG, GH, GI, GJ, GK, GL, GM, GN, GO, GP, GQ, GR, GS, GT, GU, GV, GW, GX, GY, GZ, HA, HB, HC, HD, HE, HF, HG, HH, HI, HJ, HK, HL, HM, HN, HO, HP, HQ, HR, HS, HT, HU, HV, HW, HX, HY, HZ, IA, IB, IC, ID, IE, IF, IG, IH, II, IJ, IK, IL, IM, IN, IO, IP, IQ, IR, IS, IT, IU, IV, IW, IX, IY, IZ, JA, JB, JC, JD, JE, JF, JG, JH, JI, JJ, JK, JL, JM, JN, JO, JP, JQ, JR, JS, JT, JU, JV, JW, JX, JY, JZ, KA, KB, KC, KD, KE, KF, KG, KH, KI, KJ, KK, KL, KM, KN, KO, KP, KQ, KR, KS, KT, KU, KV, KW, KX, KY, KZ, LA, LB, LC, LD, LE, LF, LG, LH, LI, LJ, LK, LL, LM, LN, LO, LP, LQ, LR, LS, LT, LU, LV, LW, LX, LY, LZ, MA, MB, MC, MD, ME, MF, MG, MH, MI, MJ, MK, ML, MM, MN, MO, MP, MQ, MR, MS, MT, MU, MV, MW, MX, MY, MZ, NA, NB, NC, ND, NE, NF, NG, NH, NI, NJ, NK, NL, NM, NO, NP, NQ, NR, NS, NT, NU, NV, NW, NX, NY, NZ, OA, OB, OC, OD, OE, OF, OG, OH, OI, OJ, OK, OL, OM, ON, OO, OP, OQ, OR, OS, OT, OU, OV, OW, OX, OY, OZ, PA, PB, PC, PD, PE, PF, PG, PH, PI, PJ, PK, PL, PM, PN, PO, PP, PQ, PR, PS, PT, PU, PV, PW, PX, PY, PZ, QA, QB, QC, QD, QE, QF, QG, QH, QI, QJ, QK, QL, QM, QN, QO, QP, QQ, QR, QS, QT, QU, QV, QW, QX, QY, QZ, RA, RB, RC, RD, RE, RF, RG, RH, RI, RJ, RK, RL, RM, RN, RO, RP, RQ, RR, RS, RT, RU, RV, RW, RX, RY, RZ, SA, SB, SC, SD, SE, SF, SG, SH, SI, SJ, SK, SL, SM, SN, SO, SP, SQ, SR, SS, ST, SU, SV, SW, SX, SY, SZ, TA, TB, TC, TD, TE, TF, TG, TH, TI, TJ, TK, TL, TM, TN, TO, TP, TQ, TR, TS, TT, TU, TV, TW, TX, TY, TZ, UA, UB, UC, UD, UE, UF, UG, UH, UI, UJ, UK, UL, UM, UN, UO, UP, UQ, UR, US, UT, UY, UZ, VA, VB, VC, VD, VE, VF, VG, VH, VI, VJ, VK, VL, VM, VN, VO, VP, VQ, VR, VS, VT, VU, VV, VW, VX, VY, VZ, WA, WB, WC, WD, WE, WF, WG, WH, WI, WJ, WK, WL, WM, WN, WO, WP, WQ, WR, WS, WT, WU, WV, WW, WX, WY, WZ, XA, XB, XC, XD, XE, XF, XG, XH, XI, XJ, XK, XL, XM, XN, XO, XP, XQ, XR, XS, XT, XU, XV, XW, XZ, YA, YB, YC, YD, YE, YF, YG, YH, YI, YJ, YK, YL, YM, YN, YO, YP, YQ, YR, YS, YT, YU, YV, YW, YX, YZ, ZA, ZB, ZC, ZD, ZE, ZF, ZG, ZH, ZI, ZJ, ZK, ZL, ZM, ZN, ZO, ZP, ZQ, ZR, ZS, ZT, ZU, ZV, ZW, ZX, ZY, ZZ

(%) داشتند. هم چنین مطالعه وی نشان داد افرادی که دارای شخصیت برون گرا هستند، نمره بالاتری در مهارتهای استنباطی تفکر انتقادی بدست آورده‌اند (۱۸). در این مطالعه نیز اکثر واحدهای پژوهش شخصیت برون‌گرا داشتند (۶۳/۴ %). اما همبستگی معناداری بین نمره برون‌گرایی با نمره تفکر انتقادی مشاهده نشد. به طور کلی، وجود همبستگی معنادار در مطالعه مذکور می‌تواند مربوط به نوع ابزار و نیز حجم نمونه بیشتر در مطالعه وی باشد.

بررسی نمرات هر یک از ابعاد ویژگی‌های شخصیتی با حیطه‌های تفکر انتقادی نیز در این مطالعه همبستگی معنی‌داری نشان نداد. در این پژوهش افراد مورد مطالعه بیشترین نمره را از میان مهارت‌های پنج گانه شناختی در زمینه استدلال استقرایی کسب کرده بودند. در حالی که نتایج پژوهش عضدی و همکاران (۱۹) نشان داد بیشترین نمره کسب شده توسط افراد مورد مطالعه مربوط به استنباط و استدلال قیاسی بود. اما نقطه مشترک این دو پژوهش کسب کمترین نمره در زمینه تجزیه و تحلیل بود. بنابراین افراد مورد پژوهش در این تحقیق با داشتن هر نوع ویژگی شخصیتی از قبیل درون‌گرایی، برون‌گرایی و... دارای مهارت کمی در مهارت تجزیه و تحلیل، که یکی از مهمترین حیطه‌های تفکر انتقادی است می‌باشند. بندورا در تئوری یادگیری خود معتقد است همه انسان‌ها قدرت خود کنترلی و خودکارآمدی را داشته و قادرند اعمال خود را کنترل و ارزیابی نموده و یاد بگیرند (۱۲). بنابراین داشتن یک تیپ شخصیتی ویژه لزوماً به این معنی نیست که مهارت‌های تفکر انتقادی را نیز داشته باشد و بایستی در این زمینه آموزش دیده و مهارت لازم را کسب نمایند.

نکته قابل ملاحظه دیگر در این مطالعه همان طور که ذکر شد کسب نمره کل ۸/۷۲ از ۳۴ نمره مربوط به تفکر انتقادی بود. به عبارت دیگر افراد مورد مطالعه تنها توانسته بودند حدود یک چهارم نمره کل آزمون را کسب نمایند. این در حالی است که میانگین کل نمرات تفکر انتقادی در فرآیند استانداردسازی ۱۵/۸۹ در آمریکا معرفی شده است. بنابراین میانگین به دست آمده از دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در محدوده رضایت بخشی قرار ندارد. در مطالعه اطهری و همکاران (۲۰) نیز نمره کل مهارت‌های تفکر انتقادی ۱۲/۴۸ بود که باز نتیجه قابل

همبستگی پیرسون، بین میانگین کلی امتیازات تفکر انتقادی با میانگین کل نمره‌ی شخصیت معناداری همبستگی وجود ندارد.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار حیطه‌های شناختی تفکر انتقادی در دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۹۰-۱۳۸۹

حیطه	میانگین	انحراف معیار
تجزیه و تحلیل	۲/۷۷	۱/۲۹
ارزشیابی	۳/۱۶	۱/۷۴
استنتاج	۲/۷۶	۱/۵۲
استدلال استقرایی	۴/۱۶	۲/۰۱
استدلال قیاسی	۳/۲۷	۱/۸۰
میانگین کلی	۸/۷۲	۲/۸۸

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار حیطه‌های شخصیتی در دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۹۰-۱۳۸۹

حیطه	میانگین	انحراف معیار
برون گرایی	۱۲/۳۵	۳/۶۲
گرایش به روان رنجور خوبی	۱۰/۹۶	۴/۸۲
دروغ سنجی	۲/۸۴	۱/۰۳
میانگین کلی	۱۶/۲۶	۵/۵۱

جدول ۳: ارتباط تفکر انتقادی و شخصیت با آزمون همبستگی

پیرسون		
نتیجه	میانگین و انحراف معیار	
نمره ی تفکر انتقادی	۸/۷۲ (۲/۸۸)	P = ۰/۹۵
نمره ی شخصیت	۱۶/۲۶ (۵/۵۱)	R = ۰/۰۰۴

بحث و نتیجه گیری:

هدف از این مطالعه ارزیابی همبستگی تفکر انتقادی با ویژگی های شخصیتی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بود. یافته‌های حاصل از این مطالعه نشان داد نمره کل تفکر انتقادی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان ۸/۷۲ و نمره کل ویژگی‌های شخصیتی آنها ۱۶/۲۶ و همبستگی معنی‌داری بین آن دو وجود ندارد. اما در مطالعه‌ای که توسط فونگ و همکاران (۱۸) انجام شد همبستگی معناداری بین ویژگی‌های شخصیتی و تفکر انتقادی در دانشجویان مشاهده شد. در مطالعه وی اکثر دانشجویان شخصیت برون‌گرا (۷۸/۱)

قبولی نمی‌باشد. این نکته می‌تواند ناشی از عدم توجه نظام آموزشی دانشگاه‌ها به مساله آموزش تفکر انتقادی باشد.

از محدودیت‌های مطالعه حاضر شرایط فیزیکی و محیطی متفاوت واحدهای پژوهش در طی فرصتی که برای تکمیل پرسشنامه به آنها داده شده بود می‌باشد. اما از آنجا که تعداد سوالات پرسشنامه مذکور زیاد و نیاز به تفکر داشت، پژوهشگران می‌بایست این فرصت را در اختیار افراد شرکت کننده قرار داده و فرصت دهند تا سوالات را با دقت تکمیل نمایند. پیشنهاد می‌گردد مطالعه‌ای با حجم نمونه بالاتر و در دانشکده‌های مختلف صورت پذیرد و رابطه بین نوع شخصیت افراد و مهارت‌های تفکر انتقادی بررسی گردد. همچنین رابطه تیپ شخصیتی افراد با مهارت‌های تفکر انتقادی در افراد مجرد و متأهل و یا دو جنس صورت پذیرد.

تفکر انتقادی یکی از ضروریاتی است که همه دانشجویان بویژه دانشجویان پرستاری که در محیط‌های بالینی مشغول به خدمت می‌شوند می‌بایست آن را فرا گرفته و ارتقا دهند. این مساله باید بدون در نظر گرفتن ویژگی‌های شخصیتی افراد انجام گیرد زیرا همان‌طور که نتایج مطالعه فوق نشان داد ویژگی شخصیتی افراد با نمره تفکر انتقادی همبستگی وجود نداشت.

علاوه بر آن میانگین نمره تفکر انتقادی افراد نیز در حد رضایت بخشی نبود. بنابراین دانشگاه‌ها موظف به آموزش این مهارت به دانشجویان در تمامی رشته‌ها هستند و امید است که با توجه بیشتر مسئولین برنامه‌ریز و توجه اساتید گرامی، متناسب با نیازهای آموزشی دانشجویان، از روش‌های موثر تدریس و شیوه‌ی ارزشیابی متناسب استفاده گردد تا توانمندی و یادگیری همه دانشجویان به طور یکسان افزایش یابد و تمایل آنها را به داشتن مهارت تفکر انتقادی ارتقا یابد. زیرا پرستاران پس از ورود به عرصه بالین برای ارتقای کیفیت مراقبیت از بیمار نیاز به استفاده از مهارت‌های تفکر انتقادی دارند.

سپاسگزاری

این مطالعه بخشی از طرح تحقیقاتی به شماره قرارداد ۲۹۰۰۲ مصوب دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان بوده و هزینه‌های آن از سوی مرکز مذکور پرداخت گردیده است. نویسندگان مقاله مراتب تشکر و قدردانی خود را از مسؤولین محترم دانشکده‌ی پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و دانشجویان پرستاری شرکت‌کننده در پژوهش و تمامی همراهان ابراز می‌دارند.

References

1. Ourang T, Azad Fallah P, Dezhkam M. The Study of Defense Mechanisms Pattern Regarding Creative Thinking Level. *Advances in Cognitive Science* 2010; 12(3): 49-58. [In Persian]
2. Mohammadi A, Khaghanizade M, Ebadi A, Mohammadi A, Amiri F, Raesifar A. Log book; A Method of Evaluating Education and Feedback Strategy in Nursing. *Educational Strategies* 2010; 3(1): 41-5. [In Persian]
3. Sadeghi Z, Mohtashami R, Miri A, Sadeghi S. Creativity in Higher Education; A Basic Step to Stable Development. *Educational Strategies* 2010; 3(1): 23-8. [In Persian]
4. Islami A, Shekarabi R, Behbahani N, Jamshidi R. Critical Thinking Ability in Nursing Students. *Iran Journal of Nursing* 2004; 17(39):15-29. [In Persian]
5. Esmaeeli M, Ahadi H, Delavar A, Shafei-abadi A. Effects of Emotional Intelligence Factors Training on Enhancing Mental Health. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology (Andeesheh Va Raftar)* 2007; 13(2):158-65. [In Persian]
6. Baba Mohammadi H, Khalili H. Critical Thinking Skills of Nursing Students in Semnan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2004; 4(2):23-31. [In Persian]
7. Barkhordary M, Jalalmanesh SH, Mahmodi M. The Relationship between Critical Thinking Disposition and Self Esteem in Third and Fourth Year Bachelor Nursing Students. *Iranian Journal of Medical Education* 2009; 9(1):13-19.
8. Islami R. Comparison of Critical Thinking of Nursing Students and Practicing Nurses First and Last Term in Selected Hospitals of Iran University of Medical Sciences and Health Services, Tehran and Shahid Beheshti University. [MSc Thesis]. Iran: Tehran, Iran University of Medical Sciences, School of Nursing and Midwifery. [In Persian]
9. Barekataan M, Tavakoli M, Taher Neshatdoost H. Emotional Quotient in Women Who Had Attempted Suicide. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology* 2008; 14(2):169-75. [In Persian]
10. Panjuiny S, Valini S, Nasrabadi Nikbakht A. Application of Critical Thinking in the Nursing Process. Tehran: Salemi- Jamee Negar; 2009. [In Persian]
11. Hasanpour M, Haghdoost Oskouie SF, Salsalei M. Critical Thinking in Nursing Education. *Iran Journal of Nursing* 2005; 18(41-42): 7-16. [In Persian]
12. Hasanpour M, Mohammadi R, Dabbaghi F, Oskouie SF, Yadavar Nikravesh M, Salsali M, et al. The Need for Change in Medical Sciences Education: A Step towards Developing Critical Thinking. *Iran Journal of Nursing* 2006; 18(44): 39-48. [In Persian]
13. Moghimian M, Karimi T. The Relationship between Personality Traits and Academic Motivation in Nursing Student. *Iran Journal of Nursing* 2012; 25(75):9-20. [In Persian]
14. Gharib M, Rabieian M, Salsali M, Hadjizadeh E, Sabouri Kashani A, Khalkhali H. Critical Thinking Skills and Critical Thinking Dispositions in Freshmen and Senior Students of Health Care Management. *IJME* 2009; 9(2):125-35. [In Persian]
15. Zahedi Far SH, Najarian B, Shekarshakan H. Construct and Validating a Scale to Measure Aggression. *Journal of Education and Psychology* 1999; 7 (2-1):73-102. [In Persian]
16. Karami Nouri R, Mohammadi fard M, Yazdani E, Mokri A. Factors Affecting Feeling of Happiness and Well-Being of Tehran University Students. *Journal of Psychology and Educational Sciences* 2002; 32(1): 3-41. [In Persian]
17. Mohammad Zade A, Borjali A. Schizotypal Traits and Eysenck Personality Questionnaire: Convergence and Divergence between Psychosis Views. *Cognitive Science* 2007; 10(2(38)):21-28. [In Persian]
18. Fung Irene YY. Critical thinking as an Educational Goal: A Fulfilled or Unfulfilled Promise? [online] 2005. Available at: www.pesa.org.au/site/page/papers/2005.
19. Azodi P, Jahanpoor F, Sharif F. Critical Thinking Skills of Students in Bushehr University of Medical Sciences. *Media* 2010; 1(2):10-6. [In Persian]
20. Athari Z, Sharif M, Nematbakhsh M, Babamohammadi H. Evaluation of Critical Thinking Skills in Isfahan University of Medical Sciences' Students and Its Relationship with Their Rank in University Entrance Exam Rank. *Iranian Journal of Medical Education* 2009; 9 (1):5-12. [In Persian]

Correlation between Personality Traits of Critical Thinking in Nursing Students of Isfahan University of Medical Sciences

Fatemeh Ghaedi Heydari¹, Narges Toghiann Charsoghi²

MSc, Nursing, Golpaigani Hospital Qom, Qom¹, MSc, Nursing, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran²

(Received 19 April, 2014)

Accepted 16 July, 2014)

Original Article

Abstract

Introduction: Critical thinking is a combination of cognitive ability and personality states. Thus, in this regard to the importance of character in critical thinking, this study aimed to determine the correlation between personality traits with the critical thinking skills of nursing students was conducted.

Methods: This correlational study was conducted on 165 nursing students of Isfahan University of Medical Sciences based on cluster sampling. The data gathering tool was a questionnaire consisted of three parts: demographic characteristics, critical thinking skills test (Form B) and Eysenck Personality Questionnaire scales (EPQ_R). To analyze the data used SPSS version 16 and descriptive statistics, frequency distribution, mean, standard deviation and Pearson correlation test in inferential statistics.

Results: There is no significant correlation between the mean score of critical thinking, and extroversion-introversion. There is no significant correlation between total mean scores of critical thinking with total mean scores of critical thinking of personality.

Conclusion: Critical thinking of students was not satisfactory. Also, there was no correlation between personality traits with critical thinking. Thus, according to the findings, teaching critical thinking should be done for all types of personality traits.

Keywords: Critical Thinking Skills, Personality Traits, Nursing Students.

Citation: Ghaedi F, Toghiann Charsoghi N. Correlation between Personality Traits of Critical Thinking in Nursing Students of Isfahan University of Medical Sciences. Journal of Development Strategies in Medical Education 2014; 1(1): 11-17.

Correspondence:

N. Toghiann Charsoghi.
MSC, Department of
nursing, Isfahan, university
of Medical Sciences,
Isfahan, Iran
Tel: + 98 9133275851
Email:
toghiann@gmail.com